

Αθήνα, 12/01/2012

Αρ. Πρωτ.: Εξ./416/2012

Θέμα: Πρώτα σχόλια επί των βασικών αρχών του κειμένου διαβούλευσης για το νέο νομοθετικό πλαίσιο της έρευνας

Το ερευνητικό σύστημα της χώρας μας είναι αποτέλεσμα μόχθου και άοκνης προσπάθειας δεκαετιών, με κεντρικό στόχο την επιστημονική αριστεία και την καινοτομία. Είναι ένας από τους λίγους τομείς του Ελληνικού δημόσιου τομέα που κρίνεται συστηματικά ανά πενταετία, μέσω σταθερών θεσμών αποτίμησης και αξιολόγησης, λογοδοτώντας έτσι συστηματικά στον Έλληνα φορολογούμενο που καταβάλλει το τίμημα της λειτουργίας του. Όλα τα στοιχεία συνηγορούν επίσης ότι ο ερευνητικός ιστός της χώρας μας αποτελεί μια υπαρκτή οντότητα στον παγκόσμιο επιστημονικό χάρτη.

Με το κείμενο διαβούλευσης για το νέο νομοθετικό πλαίσιο της έρευνας η πολιτική ηγεσία του ΥΠΔΒΜΘ στέλνει το ερευνητικό σύστημα της χώρας τριάντα χρόνια στο παρελθόν και καθιστά δύσκολη, έως αδύνατη, κάθε έννοια δημιουργικού διαλόγου. Συγκεκριμένα:

- Το κείμενο ορίζει σαφώς ότι οι ερευνητές του δημόσιου ερευνητικού συστήματος προσλαμβάνονται με καθεστώς ιδιωτικού υπαλλήλου, ενώ δεν ορίζει σαφώς ούτε καν τα βασικά προσόντα των ερευνητών. Σε μια από τις πλέον κρίσιμες περιόδους της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας, σε μια φάση παγκόσμιων αναδιατάξεων, όπου η έρευνα και η καινοτομία αποτελούν τις κινητήριες δυνάμεις της ανάπτυξης, ευθύνη του υπουργείου είναι να απαντήσει αν οφείλουμε ή όχι να διατηρήσουμε ένα βασικό, δημόσιο ερευνητικό σύστημα στη χώρα μας, κατά το πρότυπο των λοιπών χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ερευνητές - δημόσιους λειτουργούς. Δυστυχώς, σε αυτό το ερώτημα το υπουργείο φαίνεται να απαντά κατηγορηματικά ΟΧΙ !!!
- Το κείμενο προτείνει ένα μοντέλο διοίκησης που αντιστοιχεί *grosso modo* σε ιδιωτικές εταιρείες (πρόεδρος, διοικητικό συμβούλιο και γενικός διευθυντής), αποκλείοντας ταυτόχρονα κάθε ουσιαστική συμμετοχή των ερευνητών στη διοίκηση κέντρων και ινστιτούτων (ένας αιρετός ερευνητής στο σύνολο του πολυμελούς συμβουλίου διοίκησης κέντρου, καμία συμμετοχή στην εκλογή διοίκησης ινστιτούτων, κατάργηση των υφισταμένων γνωμοδοτικών συμβουλίων των ινστιτούτων). Έτσι αντιλαμβάνεται το υπουργείο τη διαμόρφωση περιβάλλοντος ελευθερίας για την ανέλιξη της ερευνητικής διαδικασίας. Διερωτόμαστε αν θα διανοούνταν οι σύμβουλοι του υπουργείου να προτείνουν ανάλογες ρυθμίσεις για τα Πανεπιστήμια, ώστε στο συμβούλιο του πανεπιστημίου να συμμετέχει ένας μόνο αιρετός καθηγητής του οικείου ιδρύματος και ο Δ/ντής τμήματος να επιλέγεται ερήμην των καθηγητών. Οι προτεινόμενες αυταρχικές ρυθμίσεις δεν συνάδουν με την ανεξαρτησία του ερευνητικού πνεύματος, δεν συμβάλλουν στην παραγωγή νέας γνώσης και δεν ενισχύουν τη δημιουργικότητα, ενώ αντίθετα δυναμιτίζουν κρίσιμους θεσμούς για την παραγωγική και πνευματική ανάταξη της χώρας μας. Δεν είναι δυνατόν ένας ερευνητής, που έχει επιλεγεί με αυστηρότατα ακαδημαϊκά κριτήρια (κατά

νομοθετημένη / θεσμοθετημένη αναλογία με τους πανεπιστημιακούς συναδέλφους του) και, κατά τεκμήριο, μετά από πολλά χρόνια ερευνητικής πορείας στο εξωτερικό, να εργάζεται υπό την απειλή της ανά πάσα στιγμής απόλυσής του από μια παντοδύναμη διοίκηση, την οποία δεν εκλέγει και στην οποία ουσιαστικά δεν συμμετέχει.

Η ερευνητική κοινότητα πιστεύει βαθύτατα ότι το πρόσφορο έδαφος για να αναπτυχθεί η ερευνητική αριστεία είναι η εσωτερική δημοκρατική ζωή των ερευνητικών κέντρων και η ελευθερία του ερευνητή, σε συνδυασμό με ισχυρούς εξωτερικούς θεσμούς κρίσεων και αξιολογήσεων. Το υπουργείο φαίνεται να ασπάζεται την άποψη ότι η αριστεία είναι αποτέλεσμα απολυταρχικών ρυθμίσεων. Η διαφωνία μας σε αυτό είναι ριζική και τα περιθώρια διαλόγου καθίστανται πλέον πολύ μικρά.

Προσήλθαμε με πνεύμα καλής πίστης στην άτυπη επιτροπή επεξεργασίας του σχετικού προσχεδίου νόμου για την έρευνα. Καταθέσαμε συγκεκριμένες προτάσεις. Ουδεμία από αυτές έγινε δεκτή. Αναγκαστήκαμε για λόγους στοιχειώδους αξιοπρέπειας να αποχωρήσουμε, καταθέτοντας - για άλλη μια φορά- τα θέματα που κατά την άποψή μας θα έπρεπε να απαντώνται στις βασικές διατάξεις του νέου νόμου (βλ. http://www.eee-researchers.gr/Anakoinoseis-EEE/EEE_EX_412-25-11-11.pdf). Οφείλουμε δε να σημειώσουμε εδώ ότι η απουσία εκπροσώπων του παραγωγικού τομέα από την άτυπη αυτή επιτροπή ήταν εντυπωσιακή, δεδομένου ότι το εν λόγω σχέδιο νόμου 'φιλοδοξεί' να αποτελέσει «*μια ουσιαστική παρέμβαση στο χώρο της έρευνας και της καινοτομίας που θα συμβάλλει καθοριστικά στην αλλαγή και στον αναπροσανατολισμό της παραγωγικής βάσης, κλπ., κλπ.*».

Εκφράζουμε τη ριζική μας διαφωνία επί της αρχής και των βασικών διατάξεων του κειμένου διαβούλευσης. Θα υπερασπιστούμε με αποφασιστικότητα το μόχθο δεκαετιών, προκειμένου να διατηρηθεί ζωντανή η ελπίδα για την πνευματική και παραγωγική ανάκαμψη της χώρας μας και να προστατευθούν η ανθρώπινη αξιοπρέπεια και οι θεσμοί.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης Ελλήνων Ερευνητών

Ο Πρόεδρος

Δημήτρης Ε. Λουκάς

Η Γ. Γραμματέας

Μαρία Θ. Στουμπούδη